

розроблені і доступні в Україні в даний час; розробити інноваційні, професійно спрямовані методики для фундаментальних дисциплін із застосуванням міжпредметних зв'язків;

— крім підручників і посібників для студентів необхідно видавати методичні матеріали для викладачів, в яких можна ознайомитись з методичними системами, методиками організації навчального процесу з будь-яких навчальних предметів для формування професійно значущих якостей майбутніх випускників.

Наші пропозиції, звісно, не вичерпують усіх аспектів проблеми формування фахової компетентності випускників вищих навчальних закладів. Запропоновані нами підходи до визначення концепцій, критеріїв та рівнів формування базових професійних компетенцій можуть бути взятими за основу і використані для подальшого науково-педагогічного пошуку.

*Коваленко О. М., Афтанділянц В. В.,
ст. викладачі кафедри менеджменту*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «СИСТЕМИ ТЕХНОЛОГІЙ» В ЕКОНОМІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

На сьогодні Україна є чи не найбільшою країною в Європі, маючи найнижчий показник валового внутрішнього доходу на одну людину, а продуктивність праці на переважній більшості промислових виробництв у 5—10 і більше разів нижча, ніж у розвинених країнах. Значною мірою причини такого стану полягають у відсутності ефективного менеджменту в країні. Ситуаційний підхід до управління вимагає від керівника не лише теоретичних знань та практичних навичок науки менеджменту, а також, володіння основою техніко-технологічних та екологічних знань для успішного виконання ними професійних обов'язків. Нині технологічний розрив між розвиненими державами і тими, що розвиваються стає все відчутнішим. У розвинених країнах світу спеціалістів, які мають технічну освіту в десять разів більше, ніж у країнах з нерозвинутою економікою.

Необхідність викладання дисципліни «Системи технологій» не викликає сумнівів, особливо для майбутніх менеджерів, кот-

рим у своїй професійній діяльності доведеться бути керівниками різних рівнів на промислових підприємствах різних галузей народного господарства.

Вона покликана виконувати важливу роль — роль містка, що об'єднує економічну освіту з техніко-технологічною та екологічною.

Програма дисципліни «Системи технологій» розрахована на те, щоб за мінімальну кількість відведених годин (кредитів) майбутні менеджери могли б отримати загальні знання, котрі б узгоджувалися з вимогами до професійної підготовки майбутніх фахівців. Особливо актуальним є питання узгодженості, взаємозв'язку економічного, управлінського, техніко-технологічного та екологічного спрямувань для студентів економічних вузів, що є одним з напрямків гармонізації фундаментальної та інноваційної складової в процесі підготовки фахівців.

Дисципліна «Системи технологій» викладається в нашому університеті на першому курсі у першому семестрі. Проблема полягає у тому, що готуючись до вступу до ВНЗ, абітурієнти не зорієнтовані на те, що їм доведеться вивчати дисципліну техніко-технологічного спрямування, базою для успішного засвоєння якої є знання на достатньому рівні в межах шкільної програми природничих дисциплін, таких як фізика та хімія. На жаль, доводиться констатувати, що більшість студентів першого курсу такими знаннями не обтяжені. Не маючи відповідної підготовки з цих дисциплін, студентам важко опанувати необхідний мінімум знань з нашої дисципліни, що у багатьох з них призводить до виникнення психологічного бар'єру, невпевненості у своїй здатності опанувати необхідним мінімумом знань, а отже, й отримати на екзамені відповідну позитивну оцінку.

Викладачі кафедри менеджменту, що викладають дисципліну «Системи технологій» використовують різні методологічні підходи, намагаючись допомогти студентам у цій проблемі.

У перші ж дні навчання пропонуємо студентам анкету, відповідаючи на запитання якої вони можуть спів ставити рівень своїх знань до вимог дисципліни.

Проводимо консультації, які не заплановані в навчальному плані. Фактично — це додаткові щотижневі заняття у зручній для студентів час, які на початку семестру відвідують близько 5—7 % студентів, а в кінці семестру їх кількість збільшується до 80 %.

Пропонуємо студентам домашню контрольну роботу, працюючи над якою студент може звернутися до підручника, посібника, довід-

ника, проконсультуватися з товаришем чи викладачем. Така форма роботи, по-перше, допомагає студентові краще усвідомити програмний матеріал і, по-друге, відповісти на питання «навіщо ця дисципліна», адже запропоновані задачі — це міні ситуації з практики прийняття рішень стосовно витрат сировини чи енергії, вибору продукції, застосування тієї чи іншої системи технологій тощо.

Реферати. Теми рефератів підібрано таким чином, щоб працюючи над розкриттям обраної теми студенти не тільки показали б свої знання з дисципліни, але й проявили б творчий підхід та вміння працювати з періодичною літературою.

Пропонуємо студентам прийняти участь у студентській науковій конференції. Оскільки конференція проводиться у другому семестрі, коли студенти вже склали екзамен з дисципліни «Системи технологій», то зацікавити їх додатковими балами неможливо — тому до такого виду роботи залучаються ті, хто усвідомив важливість і значення такої діяльності і спланували своє майбутнє. Тому доповіді студентів першого курсу завжди цікаві, змістовні, актуальні і часто посідають призові місця.

Особливість університетська освіти полягає в тому, що вона дає широкий спектр знань з фундаментальних дисциплін, дає знання природничих законів та вміння ними користуватися. Тому дисципліна «Системи технологій» в університеті економічного профілю є доцільною.

Колотило Д. М., д-р. техн. наук, професор,
Коцупатрий М. М., канд. екон. наук, професор,
Соколовський А. Т., канд. техн. наук, доцент,
Сущук М. О., студент МЕіМ

ОРГАНІЗАЦІЯ, МОТИВАЦІЯ І КОНТРОЛЬ ЯК ЕЛЕМЕНТИ МЕНЕДЖМЕНТУ В ПРОЦЕСІ СИСТЕМНОГО ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

Останнім часом спостерігається наступна тенденція: зростає частина студентів заочного відділення, які визначають більш пріоритетним не набуття необхідних знань, важливих для пода-